

Đông-Pháp-Thời-Báo

ABONNEMENTS

Indochine || Union postale
Un an. 8500 Un an. 10300
Six mois 5.00 Six mois 6.00

Annonces Légales

05/0 la ligne de 6 points sur l'application de 9 cierres quelle que soit la page.

Annonces Commerciales

On traite à forfait

DIRECTION

RÉDACTION — ADMINISTRATION
51, rue Mac-Mahon, 51

SAIGON

Tổng-lý kiêm Chủ-bút:
NGUYỄN-KIM-DINH

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 1089

BÁO QUAN

51, đường Mac-Mahon, 51

SAIGON

Dây thép nói (Téléphone)
Số: 324

GIA BẢN

Dông-Pháp | Ngoại-Quốc
Một năm. 8500 Một năm. 10300
Nửa năm 5.00 Sáu tháng 6.00
Mua báo phải trả tiền trước
Thời và Mondat để gửi cho
M. Nguyễn-kim-Dinh,
lao bia về việc buôn bán hay là
việc tư vấn thương nghiệp trước.

NĂM THỨ NHƯỚC SỐ 15

MỘT CÁC MỘT SỐ 0 \$ 10

NGÀY THỨ TƯ 13 JUIN 1923

DI TRÊ PHAI TÓI SAU

BƯỚC MAU THÌ ĐÙNG TRƯỚC

Dương buổi này là buổi tranh danh đạt lợi, có danh thi vinh hiển, có lợi mới sang giàu, ai mà ngoài vòng lợi lợi danh danh, hoặc là có thành thắn tiền phật chí chờ. Trong ý Hòa-công muộn thứ lòng thiên-hỷ, bày trò danh-lợi xúi thiên-hỷ giàm nhau, tri qua niều lại xó tói đây luô; kẻ dặng người không khi may lúc rủi; kẻ thi lận hụp đưa hơi ngoại biền hoạn, người thi châm nom lân lộn trong kho tiền, ai toại chí thi vui cười, ai thất cơ thi buồn-bả. Làm như vậy dặng Hòa-công ngoại mực cho vui, hay là làm như vậy dặng coi ai đểi ai khôn ai giỏi ai đỡ cho biết. Bởi thế chò nên ra đời tranh cạnh, không bợe dạo-dục nào mà không biết túy cơ, hàng sỉ-phu bợe kiển thức trong nước ta, thấy vậy mà thương tâm, lo cho nỗi giông quê hén, sợ cho quê-hương thua sirc. Mù nến quê hén thi làm sao mà tốn thủ, thua sirc thi làm sao mà sanh lòn. Mù muôn-đại-điều cuộc sanh-lòn tần-thủ thi phai làm sao? Phai póng-nâ mà tóm thâu quyền lị, Muôn tóm thâu quyền lợi thi phai làm sao? phai tập cuộc bán-buôn, phai học làm công nghệ. Muôn tập bán-buôn làm công nghệ thi Phai làm sao? Phai chịu cự phai siêng-nâng, phai ràng-sure, đổi mài học hành cho tinh-thực. Thiết long lo đời hân có như vậy, từ nỗi mây nám trờ lại đây, mào bão-chương, mào lop-chi từ Nam đến Bắc kêu nhau vira muôn tinh hồn, ngoại Bắc đã kiết thiết rồi, mà trong nam ta mồi nức mộng! Nói cho phai: trong nam ta cũng có một ít người dà tinh giac, đứng di rời da bước dặng một dỗi dường. Côn phim nhiều cung-thức, cung-dây, cung-nội, kẽ thi đứng dậy mà không di, người thi ngồi hoái như ngày ngù vây! Ngù làm sao khách tới nhà đóng cửa mà ngù? Ngù làm sao vựa lúa mình người ta xé, nỗi cơn mây người ta bưng, không dây mà cảng trờ giữ-gìn, dè nưa nỗi cơn dâu mà ăn áo dâu mà bện?

D. P. T. B.

CÔNG-VĂN LUẬC LỤC

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-ky ngày 4 Juin 1923

Thầy Trác-văn-Cang, số hiệu 593, dâng cấp bằng chức Cai-tòng hàng ba, tông Hồi-dòng-Thienty hàng ba, thê cho ông Cai-tòng Huy-đinh-Khiêm, dâng phần hồi hư dường lão. Thầy Phó-tòng hàng nhứt Võ-văn-Chinh, số hiệu 379, tông Dương-hoa-hạt Giadin, dâng cấp bằng chức Cai-tòng hàng nhì, thê cho thầy Cai-tòng Nguyễn-văn-Bach xin thôi. Thầy Nguyễn-văn-Sóc, số hiệu 501, dâng cấp bằng chức Cai-tòng hàng ba, tông An-trường, hạt Caontho, thê cho thầy Cai-tòng Phan-khắc-Ký từ trần.

Thầy Giáo-làng Võ-văn-Vi, có bằng Tiêu-học Pháp-Việt, dạy tại Gocong, dâng cấp bằng chức Trí-giáo-hau bô

VĂN UYỀN

THƯỞNG BỒNG-VIỆN

Bát thơ này của mấy ông lão nho ngày xưa thuật lại rằng: Trong cung triều vua Tự Đức, có ù cung-nhâm tên là thị Bằng, due-hanh-han ngayr, eum thi tài chinh mà mang sao vân-või, khai-thu dƣong xuân. Vua có lòng thương, nên khóc người mệt bờm như vậy.

Ú thị Bằng oii thật dã rồi!

Nó tình nỗi nghĩa nói duyên oii
Mưa hé nồng chái hoanh ẩn nói,
Sáu ngòi chiêu sán liêu dưng ngồi.
Đó cõi-canh ta nhinh lây bóng,
Đây tay-lại dê dành hơi.

Nó đời muôn dứt di cho tánh,
Chẳng dứt theo hoài mài thế thời!

Hưng chí các ngài đã thấy mấy năm nay người viết chữ quoc-ngữ đặt chữ mõi, mogni ai đặt theo ý này không có qui cu the thứ chí hét, như chữ Canot mà người thi viết là cá-nốt, còn người lại dịch là tảo hor; tên Hoàng-đế Napoléon mà người thi viết Na-bu-lông, còn người lại viết Nă-phát-luhn; châu Europe mà người thi viết Au-la-ba, còn người lại viết O-rô-bô.

NGUON-TIEN

THẾ TỤC NHÀN ĐÀM

THO' CỦA NGƯỜI ĂN ĐẬT

Phản tôi là người già yếu, mà chảng những là thán-thoi tôi dã già yếu mà thôi, lôi xít-trí-thete của tôi dã già yếu rõi nữa, bài vay cho nên mây nám nay tôi mới xa tánh lối phiền-ho-não-nirc, rồi đem thân vào nón dát chón dien vien, trước là hường thanh phong minh nguyệt hàn an nhân, sau nứa trón néo lối dường danh nhiều gai gác.

Nay ông lai chảng mòn cho tôi phai nghì, ông eay tôi thông tin giüm cho ông biết những việc xảy ra trong chon thon què, nhất là chì mây dã bài lục dời phong, tó mây-nec-dán-dán, dùt trước. Thưa ông, lê thi tôi phải dã mât mày tại đic, thà làm ngay mà thán dưốg khai, phan dieuc an, ngay vì gánh tri-ium vãi gánh nặng-hoàn, nên cay chảng dã tôi phải vung lối cay bão. Vây thà tìt rây hè nam nửi ngày tôi sẽ gởi cho ông một bức thư, mà kẽ nỗi nhacen tinh ám lạnh, bảy đều phong tục bụi sao, lôi cù què múa xin óng ròng, lượng thư tha, đầu hùi hùi cùi mả dã tâi làm giùm thêm cho chủ dến chủ nợ.

Thưa ông, nêu ông các cùi muawn hòi hòa đồng-bang, cùi lương xâ-hoi, tôi xin lêu mả tò riêng với ông rằng ông dèng thêm tình đến những việc chí cao xa, ông cứ lo làm làm sao cho người Annam dùi học dở hay gi cùi hòi cho cho nhieu, dường ấy dùi mài biết phen sa mà làm, mài biết quyền lợi mà giờ. Tôi là người ở chon thon què, tôi biết rõ thường-dùn phong tục. Dân trong làng bùi giờ chảng cùi việc chí hét, mèng là hòi có thể cho con họ học được thì họ vira lóng, bởi vì họ dâu hieu rango xra nay vì họ dâu nát nén mài bị quyến thê dâng bora, lị phu hao áp ché.

It hango so luyce xin ông xít-jan-thu coi, rồi bâa náo rảnh ran khoe khoán tôi sẽ viết tiếp theo nra.

Nam-Trung tầu.

và giao cho quan Chủ-tỉnh Gocong sử dụng.

Tên Hồ-văn-Mặc, eru linh-lập Bắc-Kỳ dâng nộp dụng làm Linh kiêm-hang sáu.

Tên Nêan-Chéa kêu là Bang-chéa dâng nộp dụng làm Linh kiêm-hang taur.

Ngòi cùng ông Hot-tac-Liet

Thưa Ông:

Nguyễn-bao Lục-tinh tân-vân, ông Trung-Truc có tờ s'musia nhom hou đồng-nghiep tai nhâ hoi Khuyn-hoc, mà bân luân cãi ý kiến cung-nhan, thi ông dâng ông chin. Vây ông với ông Trung-Truc hãy tò chue thành enue nhom y di. Nhom nhau mà bân luân thi tốt, mà tôi e ai theo ý nay,

rồi ai làm dâu mà clâm phai châm quay cho mìn, chi bằng ông mời đồng-nghiep và công chung đến dự thính những lời hoi đồng-nghiep chàng ta giải cãi cùi ai phai ai quay, sẵn có công chung xéi cho, ấy là chéng tri thành thành mà người ngoại cuộc nghe truong thay rõ lâm. Như chéng cho ai phai thi cứ theo lè phai đồng-ben dò mà làm, như công chung cho ai là quay thi thôi chéng không hoi chí ma sú.

Dâ hiết cùi mục dượt hao là ý tôi, song ông dượt bao tôi, tôi dượt bao ông, có chò ông nói nhâm mà tôi tưởng quay, có chò tôi bâi trêng mà ông không vina. Vây chéng ta nêu xin phap hoi Khuyn-hoc một tháng cho nhom một lán, giữa công chung chéng hao chia cùi vua của mìn làm sao, người dâng hoi nói thê nào, có công chung công-nghiep. Vài lời Thành-thiet này trông ông vui da.

Tô-Vân

BÀI CỦA QUAN HUYỀN HỒ-VĂN-TRUNG

Diễn-thuyết tại Nam-ky Khuyễn-học-Hội đêm 17 Mai 1923

giám, bởi vì học hiện là chò khai tri lấp túi cho trẻ em, nếu sở Giáo-huấn quyết lóng phò-thông chữ quoc-ngữ thi là dê hơm hét.

Theo thê-lộ định trong chương-trình giáo-huấn dù ban hành trong xư Đông-Pháp từ ngày 21 Décembre 1917 cho đến nay đó, có thê giúp phò-thông chữ quoc-ngữ duyê hay không?

Mới đây ngoài Bắc-kỳ có một ít vị tri-thlete khai-xuống tinh giải quyết cái vấn-de ấy. Ông thi viết trong báo Langsa mà nghị luận, nói rằng theo chương-trình giáo-huấn bay giờ đây

Đại-thiệp dâng lén cho nhiều học chur Pháp dù không nêu gióng gi, mà chữ quoc-ngữ lùng-không thông-hiệu, rồi lùng-dâng lén dê giữa chúng, tay cũng không thành-tay, mà Annam cũng không phai Annam. Có ông, lại tay gởi cho tên Chép-Phu ché sáu chương-trình giáo-huấn lại, xin định trong trường-mùn So-dâng-hoc (Écoles primaires) phai cùm tay chur Pháp để dạy King chur quoc-ngữ mà thôi. So-dâng-hoc phai chia ra làm 5 lớp, mỗi lớp học một năm, học năm 5 rồi thi học-sanh thi lấy bằng Việt-nam: So-dâng-hoc (Certificat d'études primaires). Trò nào có chí muôn bước, áo Trung-dâng-hoc rồi lùn lên cho Cao-dâng-hoc, học thêm 2 năm nữa. Trung 2 năm ấy học ròng chur Pháp mà thôi, mản 2 năm mòn thi dâng huy bằng Pháp-quốc So-dâng-hoc (Certificat d'études primaires).

Các chò-ý của mấy vị tri-thlete Bắc-kỳ tội mòn nói lóm lò đó, mấy tháng nay các nhà soạn-báo Tây-Nam đã có nghị luận nhiều rồi, kẽ nói phai, người nói quay, bèn nào luân nghe cũng có bằng-có. Tôi chẳng muôn chen vào mà tranh luân nữa, nhưng mà nói tôi đây tức nhiên tôi phải tò so ý-kien của tôi, và vấn-de này.

(San-xé lúp theo).

tìn thi hội bôi-rồi thiệt. Nhưng mà tôn-chi của hội là lo khuyễn-học; ấy vậy nếu có tiền nhiều, thi hội huyet động nhiều, còn nếu có tiền ít thi hội sẽ hieu sức mà thi hội. Tuy vậy mà hội-vien nghị rằng xit Nam-ky khuyễn-hoc thi có thể giúp phò-thông chữ quoc-ngữ duyê.

Nhưng ông có du nhom là: MM. Nguyễn-phan-Long, Np - kim-Dinh, Lâm-vân-Hue, Lê-vân-Hoa, Trần-quang-Nghiêm, Nguyễn-khắc-Xuong, Hồ-vân-Trung và Nguyễn-dinh-Tri.

Mỗi hội từ hồi 8 giờ rưỡi cho đến 11 giờ giờ ricti mồi bài hội. Trước hết ông Nguyễn-dinh-Tri đọc thi kiel nhận các lời nghị định trong kỳ họp trước, rồi kế dò ông Lâm-vân-Hue trình sở thau xuất trong tháng Mai 1923 cho hội xít. Nhom dịp ấy ông Nguyễn-phan-Long là Hội-trưởng, có tố rằng ông dâ ra mài quan Thống-Đốc Nem-Kỳ mà mài ngài đến dir ence lè se trân thiet dâng phat hao ghi hoi nghiep cho hoc-sanh lớp hoc ghi xó sách trong nhà binh. Quan Thống-Đốc Cognacq trả lời rằng lè phai đồng-ben dò mà làm, như công chung cho ai là quay thi thôi chéng không hoi chí ma sú.

Ông Trần-quang-Nghiêm trình những sách quoc-ngữ và sách chur nhỏ của ông mua ngoài Bắc-kỳ cho hội xem. Ông lại có nói rằng về phần của ông Nguyễn-van-Vinh với ông Mac-dinh-Tri gởi cho hội, và về phần của ông mua, công chung ghi mài trâm cuon, song chưa gởi vâ dù nên chưa phân loại ra được. Ông Hồ-vân-Trung xin ông Lê-vân-Hoa, bèn sách ngoài Bắc-giá vò dò rồi thi dạy thầy Kt-lue làm lè se kly lường-dâng hội xít coi trong Nam-ky cau mài hoi chéng. Ông Nguyễn-phan-Long lại nói rằng có nghề phong-phanh nay nay Nhà-nước không muốn cháu-cấp số tiền để cho hội hành động như nay năm trước nữa, rồi ông hỏi vì sao Nhà-nước không phai tiền thi hội phải làm lè này. Các hội-vien có du nhom dùng ngâi rằng hiện huy giờ đây số tiền của hội-vien gởi thi mỗi tháng khe chéng hao bón chia cho hội.

Ông Nguyễn-dinh-Tri tò so xuon ông Trần-quang-Nghiêm thuật việc ông đi ngoài Bắc với đồng-ben &

